

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőségi szállás
külső szénutca Sikóház, 36 számmal.

Előfizethetni Kolozsvárrt Stein János úr középüzeai könyvkereskedésében, valamint a szerkesztőségénél; vidékről minden postahivatalnál. Előfizetési díj félévre 6 pf. évnegyedre 3 pf.

Hirdetések 10 p. kr. beigatási bélyeg díj,
s minden négyhasábos egy sor után 4 p. kr.-nak Stein kö
zépüzeai kereskedésébe beküldése mellett kiadatnak.

A TÁRSULATI SZELLEM.

Az igaz magyar ember nem tud soha kifogyni azon ohajtásából, hogy hazáját, nemzetét minél boldogabbnak láthassa. Hagyományos ez a mi közérzetünk. Hisz nemzetünknek évezreden át huzódott viharos történelme, s minden abból reánk háromló nagyság csak az egyes érdeknek, sőt magának az életnek a közérdekérti hű feláldozásából áll.

Mondhatni, örökön-örökké nemzetünk a közérdek melletti buzgalma közt önmagáról, s önmagának nemzeti szemponthóli constituálásáról megfedekezett, s csak egy békésebb kor hozta meg a nemzeti ébredés percét, s mutatta nyelvünknek s szellemünknek nagyraemelt-ségét.

Hizelegjünk magunknak, ha bár az egész világ ignorálni akar — a mi meleg-érzetű nemzetünk család körében, szeretvén és lelkesítvén egymást, — hizelegjünk magunknak azzal, hogy azon viszonyok közt, hová minket az évszázados események sorsszerűsége helyezett, nemzetiségünk erős és biztos gyökeret vert; s ha nem lankad közérzetünk, mint egy elszigetelt vadon kebelébe zárt miveltségi kör, mely philosophusi magányában önmagát nemesen mivelte ki, a nélkül, hogy a világ szinpadán fényelni akarjon, — reánk is, az önévelés biztos útján haladókra, lemosolyg a civilisatio angyala, s ha előre nem is törhetünk, de biztos lépéssel követhetjük az összes emberiséget, Istentől kijelölt pályafutásában.

Mélyen hatottak egykor reám Erdélyi János egy versezetének következő végsorai :

Oh ha volnék Istene
A magyar hazának;
Sujtanám, míg gyermek
Összetartanának.

Azt hittem, e mondat igen erős, s a tulzolt hazafi-érzésnek önmagávali meghasonlására vezet. De átfutám a történet emlékeit, s meg kelle győződnem, hogy mindig nagy megrázkódások eszközölték nemzetünk kebelében azon szükséges összetartást, mely egy régidő óta már csak képzeletileg önálló, s önmagában más viszonyok kö-

zött is ily kicsiny nemzetnek, politikai viszonyai, s nemzetiségi előhaladását, sőt szinte csak biztosítását is, garantírozni mindvégig képes lehet.

De „megbűnhődte már e nép a multat s jövődőt!” Romlásunkon, vérünk kiomló patakjain nyerni mindig az oklást, a pusztító halál csontkarjaival vonatni mindig elébb-elébb nemzeti előhaladásunk szekerét, keservesebb elhivatás lenne nekünk mindenkinél; nekünk, kik a legbüjjában tenyészve is oly kevesen volnánk itt a borongó Kárpátok között.

Mint az érték régi jelét, a pénzt, most a papírt: úgy a hazafi-dicsőség s előhaladás régi csereértékét a vért, most a verejték helyettesíti.

Nagy előhaladása az emberiségnek a tökély felé az, hogy most sokkal többet végez a diplomácia, mint a kard; s a nemzetek politikájában inkább mérlegbe vettetik az ész s műszorgalom igényeinek érdeke, nyomatéka, mint a harcias szellem, és az önfeláldozás dicsősége.

A közjólét többé nem a statusnak, mint olyannak, az egyesek nyomora feletti gazdagításában keresi biztoságát: most az egyesek virágzásában áll az állam ereje s dicsősége. Angolhon, államadósságaiba elmerülten, vagyoni és ennek alapján szellemi jóllétet Európa egyik államával sem cserél; mert az állam adósodott ott az egyesek érdekeiért, hogy az egyesek jólléte virágozzék; és ha viharos idők jönnek a brit nemzetre, az állam az egyesek vagyonosságában az önvédelemre kiapadhatlan forrásokról rendelkezhezzék.

Igen helyesen mondja Lauderdale (Über Nationalwohlstand, cap. 2.), hogy „sich der individuelle Reichtum in der Regel in dem Grade vermehre, als der Nationalreichthum abnimmt.”

Az egyéni jóllétén alapulván valódiilag a közjólét, vagyis abban lévőnek biztossága: az egyes kötelessége a köz irányában többé nem a folytonos önfeláldozásban áll; s a mely nemzet azt várja, hogy humanistikai, vagy reál kifejlődésének alapjai, nagy birtokosok anyagi önfeláldozása által alapíttassanak meg, az azt várja, hogy azon tekintély, mely az egyénekben a nemzet tekintélyét, s végszükség közt annak áldozatképességét kezesei, ál-

doztassék a köznek, melynek azonban befolyása, az idők szerint nagyon is relativ.

Kifejlődvén az egyéni jóllét fontossága a közvirágzás érdekében, többé nem egyeseknek kell a közérzet oltáira mindenöket feláldozni; hanem millióknak kell tehetségök aránya szerint, arányaikat vagy filléreiket, melyek mégis összegyűjtve az egyes egész önfeláldozásának mérlegét felül haladják, felül anyagilag, és felül erkölcsileg is.

Részemről a nemzeti közérzetnek emlékeztetőbb jeleit tekintem az erdélyi múzeumot, mint a magyar akademiát; mert az előbbinek érdeke mellett eddigelé 1570 hazafi nyilatkozott: míg az utóbbi dicső intézet alapját néhány főpap s főur generositása vetette meg. Itt a nyemremény egyoldalú: maga az intézet létezése; ott kettős: a múzeum-intézet és a mellette nyilatkozott közszellem.

Fájna, ha félreértelném. Véleményem oda megy: egész Európa meggyőződött arról, hogy anyagi és morális hatás, valamint állambölcsélet kérdéseiben, a társulati szellemnek kell már az egyesek ősrégi áldozatkötelezett-ségeit helyettesíteni. A közösség vált egyéni jog és szabadság közös kötelezettségeket ró az egyesekre, az állam és nemzet irányában. A polgárzathba lépés célja nem az önfeláldozás, de áldozni a közjóra minden egyesnek mulasztthatlan kötelessége.

Ezen kötelezettség alapján fejlett ki a vállalatok minden rétegeiben a társulati szellem; ezen alapon emelkedtek nagy hatásra a humanistikai intézvények is az európai államokban.

Mit szóljak a társulati szellem, az egyesületi munkásság befolyásáról és szükséges voltáról, midőn azt lapunk közelebbi (85-ik) számában oly határtalanul tisztelt toll értelmezte?

A magyarokban a társulati szellem még csak most kezd fejlődni, s valámig ez nálunk érvényre nem jut, addig sem az egyéni, sem a közjólét kellőleg virágozni nem foghat.

DÓZSA D.

M.-Bánd. (Világ vége után.) A más világról írok: azaz junius 13-ka, a könnyenbivőknek egy nagy nevezetes, a korhelyeknek pedig tivornya-napja lehuny,

AZ ÍTÉLET.

Genre.

„No hát csak így tudtok enni?
Mi a tatár,
Hát a tatár
Nektek az italban enynyi?
Egyetek a fuladásig,
S igyatok rá fuladásig;
Ide hívtalak a végett,
Hogy a mértékletességet
Akasszúk a szegre mára,
Étel, ital pénzem ára.”
Eképp halljuk Döre Antalt,
S a lagy cipő,
Éppen mint a ma esett hó,
Lepi a terített asztalt,
Malacz-sult és bélpesenyő
Annyi, hogy több se kellene
Akarmely lakadalomra,
S a csék ölte halomra;
S egyre-másra
A boros csebet két kézzel
Hozza s fizeti készpénzzel,
Nem rovásra.
„Ha mondom — ismét kiáltott —
Egyék, igyék minden legény
— S ő maga is hozzá látott —
Nem leszek én ezzel szegény.”
Elállott a szeme, szája,
Az egész vendégeregnek,
No hátők s keseregnek
S ki-k magát megtraktálja,
A fejkébe csak az nem fért,
Hogy hát Antal,

A ki másszor egy forinttal
Három álló hétig elélt,
S ha akadott,
Föl lehet jegyezni azt,
Aki töle egy réz garast
Valahogy kicsikarhatott,
Most így költ a pazarlásig,
S imigy sutlog egyik s másik:
„E ma nem jó gombát evett,
Attól szédül.”
A szomszédja rá jót nevet,
Mondván: „biz e halmi készül.”

„Ettek, ittak magyarosan,
És a mikor
Szívet nyit s nyelvet old a bor,
Igy szól Anti jó hangosan:
„Esmerétek
Fekvő és ingó jószágom,
A mim csak volt e világon,
Mért számláljam elé nektek,
Mind eladtam
En az utolsó lábnyomig,
És elszántam
Az utolsó krajczáromig,
S keszmitám
Ily forma kolláczióra,
Borra, húsrá és cipőra
Két hétig elég lesz talán,
És odáig
Mind egy szál
Táctet jó szívvel látlak
S ezen módon megtraktálalak.
Azt kérdtek, ezt mért teszem?
Azért, mivel hogy van eszem,
Megmondom ennek ez okát,
S szándékom keletkezését,
Ki benne döröszéget lát,
Tegye meg ellenvetését:
Lám, ti nem jártatok lapot,

A mit novellának hinak;
Pedig számunkra is irnak:
Am én annak köszönhetem,
Hogy voltaképpen érthetem,
Hogy a világ mily lábon áll,
Hát van e szebb dolog annál?
Azt is köszönhetem ennek,
A mit reszkelve mondok el,
Gyarló testünket a földnek,
Lelkünk égnek ajánlva fel:
Elég hozzá, a tudósok,
Épp a böles astronomusok,
Felfedezték szépen,
Hogy egy goromba üstökös
Két hét múlva fogja magát,
Még gondolni is különös,
Épp földünkre feni fogát,
Háromszáz esztendő előtt
Földünket admoneálta,
Hogy ha eléri ez időt,
Előle csak álljon hátra;
Mert akkor egy szót se kéri,
Hanem olyat kocint rája
S olyat dőf az oldalára,
Hogy azonnal
Plátust vacsorán éri,
És szörnycet hal,
S ámen nekünk:
A kik akkor élni fogunk,
Szegény fejünk
A semmibe bepotyogunk,
S mikor aztán
Ilyen formán,
Föld és ember semmivé lett,
Következik az ítélet.
Akkor édes jó barátim,
Ingó és fekvő jószágim
Tudnivaló, hogy e galya
Üstökös mind konfiskálja,
No már ki tesz okosabbat,

s mi egy nappal vénebbek vagyunk, meghaladtuk az üstökös idejét, melynek színét se láttuk. Oh! mennyi balga hit, csaló remény, szokatlan irtózás, rém-képlet volt ezen naphoz kötvé: nincs az a betyár, kinek paripája salangosabb lenne. Minden öszvevont, mint az alut-téj. Szinte rosszul esett már azoknak, a kik a mezőre kiköltöztek, hogy valami újságot nem láttak. Miért nem vették elő az oklatan állatok ösztönét? én csak az ebekre és macskára vigyáztam volna. Ilyen a szokatlanság, ilyen a divat. Bárcsak mondhatnám el, s különösen irodalmunk állásáról, s pártolásától ugyszólva: hogy más világrólírok, más világban élünk, más szokás, más emberek születtek, s nem a régi közömbösség sulya nyomja kedélyünket. Gondoljuk úgy, mintha a balga hit már temetve lenne; gondoljuk, hogy lelkünknek régi sárháza lehámlott, s el-mállott a rothadó test: kövessük a lélek sugallatát. Azt nem mondom, hogy ne higgyünk, me t ok nélkül szólnék, nem követnének még most, s a magasztos, nem pedig balga hitben, van valami fennsőbbiség; azt czélom, nem fessegetni. Élünk új világban új nap alatt, elmúlt a régi: a Mezőségen m. e. óráig tartó szélvihar és kevés eső előzte meg a kiszámított órát, melyben a fél-ezredes tüne-ménynek farkát kellett volna csavarni s a világnál nagyobb fejből tűz szeméit kimereszteni. Nem mutatta magát: bízható dilatot nyert, vagy a cyclopsok a sarkantyú készíttéssel késtek, s a nélkül nem lehet azt a nagy állatot, a melyen lovagol, oly sebes szaladásra ösztönözni, mint a minőt a világ egyik végéről a másikra lovagló igényel. De mi ne vigasztaljuk magunkat avval; hogy hiszen mi is halogathatunk, valameddig, az oldalunkat érő sarkantyú elkészül, vagy a Pegasus, melyet misarkantyuznánk. megszületik. Ragadjuk meg a fordulatot, facsarjuk figyelmünket a kor és divat kormánya felé: és ez az olvasás; vegyük elő a könyveket, hirlapokat; itt születünk újra ezeknek társaságában, ezek mutatják meg a kornak haladását, ezekből tanuljuk meg szükségleteink pótlékait; könyvekhez folyamodjunk, ha a bajok nyomorgatnak: ott a vigasz a betűkben; öröm derengjen hajlékunk felett: a könyvekben bíró szerelmi dalok vidámságunkat kétszerezik; szorultunk meg gazdaságunkban: utasítani fognak a könyvek; akadjon meg eszméletünk: találunk feloldozó sorokat. Akarunk tudni a világról, annak mozgalmairól, vegyük kezünkbe a hirlapokat, s egy óra alatt á gázolunk az egész földön és tengereken. Az üstökös nem tették rémóriássá a hirlapok; de mi azokat nem szeretjük olvasni, vagy nincs módunk?

Ha egy pár keztyűről, fénymázos topánról lemondunk, azoknak árából vásárolhatunk könyveket, járathatunk hirlapokat. Velezzük le az elenyészett korról a divat bolondságát, nem értem ezalatt a mivelődéssel, nemzeti gazdasággal kezelt fogott s azt előmozdító intézmények csönkítésére igénybe vehető visszavonultságot. Avagy a hirlapoknak uton-útfélen olvasása, mely tagadhatlanul képző erővel hat reánk, nem éppen úgy divattá válhatnék, mint a szivarozás, czukrasz-bodék, világ végéről képzelt sef. Vajjon melyik kerül többbe? az, vagy ez? Csak hogy mi még testünk cziczomázására nagyobb gondot fordítunk, mint szellemünk fejtésére, pedig akármely járda-koptatónak s dandinak se válnék szegényére, ha Thibéje körében oldalazójától szivar helyett egy pár hirlapot huzna elő, s a hölgyeket se verné meg a teremő, ha 100 rőf csipkét helyett, abból a 20 pkrosból csak 20—30. használnának fel, a fölösleget korszelle-

mű könyvekre, hasznosan mulattató oktató hirlapok megrendelésére fordítanák.

A régi világ június 13-kán tán eltűnt: legyetek hazánkiai, hölgyei új kor szellemének utánozi: új a világ, legyen új hát a divat is. Tartsuk abban a mivelődést, hogy olvassunk, vetkezzük le eredeti bűneinket, mielőtt eljönne egy országos oceania, hogy elsüllyesszen a meg nyílt föld bennünket, megemészse a láng vagyunkunkat, érdemünket, benyelje nemzetiségünket. Hagyjunk fel az utánzással a viseletben, mi sajátosság eredeti nemzet vagyunk: vagy ha már elfogadtuk a miveltebb nemzetek hibáit, az erényben ne maradjunk tőlük hátra.

Csak Magyarországon hány könyv, hány hirlap nyomatik! nem is említve Angliát, Svájcot, Frankhont s a többi, s mi Erdélyben alig tudjuk pár lapnak életét gédelgetni. Mit akarunk?! Ki tagadja: hogy értelmes olvasni tudó ember kezében a hirlapok nem válnak bányává! Tanolni kell, mivelni kell szellemünket Elenyészett a lovagok bajnok-kora, a vadászok, halászok időszaka. El kell jönni egykor, ha későn is, azon polgárosodásnak, a midőn a toll fog dönteni Izaz, hogy messze a távolban reménylen ennek lebegését, talán az üstökösrel egyszerre jelenve meg. Mit fogunk akkor tenni, ha készületlenül lép meg? a hegyekre költözünk-e?

Ha bűnbánódba vezeklettetek tegnapelőtt édes polgártársaim, s gondoltatok, hogy a halál kapuja előtt állunk, már ma ne keményítsétek meg szíveteket; tegyétek azt, a mire az emberiség el van hivatva: műveljétek szellemeket. Ezerszer jobban áll egy fiatal férfinak: ha ajkairól a kor szellemével rokon gondolatot, mély belátást, az irodalom teréről aratott kalászkok előmutatását halljuk, mint azok a fodrász által kikaeszkaringozott fűrtöcskék. A falusi fiézkók is tanulhatnának valamit, a mi még a pajkos és jámbor, meg a: brrr! berbeés! mellett oly szépen megállhatna, mint a pohárszéken az a kimosott üveg, vagy ha úgy tetszik, az a tángyéro, melyeknek karamján a rászáradt ételmaradék fölött a legyet cibálkodnak.

Eh! szép volna az a néptanító-pálya! a reform ugyan minden nton terhes, kemény surlódásokkal van összekötve, hanem tegyen úgy mindenki, mint az értelmes orvos: csöppekben adja be a gyógyszert, hogy a beteg attól ne iszonyodjék el, vagy a soktól meg ne csömöröljék. Ugy úgy honfiak és holgyek! egy pohár dalidóval, nadrag- vagy burnuszszal kevesebb kell: az árjegyzék vele kevesedik, az értelmiség, miveltség pedig — a mennyiben ez kevesebbedett — annyival növekedik. Láthatjuk, hogy a megtelepedettéren nem állhatunk meg, a kor halad: hiába kapaszkodunk a futó kerék föntöbe, mert bizony az nem áll meg, s még az üstökös is vég-pusztulással fenyeget. Hát az emberekől kártyán, kupa mellett, hány forint szivarog el?!

Oscink vérrel szerezték a hont, azt mi okos előlátással tartjuk meg. Nem kíván a mostani áldozat vért, mint a pogányok kora kívánt; ma vér nélküli áldozat kell, s az: ha szellemünk szelid, fejünk értelmes, szívünk mivelte. A régi szittyá kardból ekevas készül, a buzgányok gözkocsik gépkerekeibe öntetnek, vagy legfőlebb antiquariások kereskednének vele, mert a muzeum — ha oda jut — nem szokott a régiségekkel kereskedést üzni. A hajító-dárdák, kosok, tornyok helyett ágyuk teszik a szolgálatot; oda pedig ész, tanulás kell, a mit sem az elemi iskolákban, sem a darú, csákó oldalánál, sem a sétat-

nyok homokján nem találunk meg. Toldi a burzókoss hajával, meglehet, hogy rossz katona lenne.

Éljünk új világot, legyünk szerencsésebbek, mint voltunk az ó-világban, s terjesztjük figyelmünket a tudományok napja felé, melynek egy sugára a hirlap olvasás. SZÉKELY ADÁM.

U. i. Csáváson Benkő Károly m. e. 900 — 1000 iv-re terjedt gazdag kézirat gyűjteményét a nemzeti muzeumnak szánta azon hozzáadással, hogy előbb a m. mada-rasi járásnak kell azt megvenni. Arra lesz 800 pfrt. s aztán a járás fogja azt az oltára helyezni. Ha késtünk maig a nemzeti kincs összehordásában, most alkalom nyílik annak kipótlására. Ezen munkát meg kell venni: m. e. féle eredeti, s ritka becses okmányokat foglal magában, más részését ismét nagy érdemű fordítások teszik. Hogy kincs van a munkában erejtve, s hiheljük: már 20 — 25 év óta gyűl Bátyja a szerzőnek néhai Benkő Ferencz is történeti bűvár volt, s a nagy emlékü Benkő József „Transilvania“ szerzője közel rokonságban állt. B. K. gyűjteménye is hazánkat érdeklő.

Ezt meg kell venni: alig jön egy iv, egy pfrtba.

A kolozsvári keresk. és iparkamara f. é. maj. 8-kén tartott r. közgyűlésének

JEGYZÖKÖNYVE.

(Hivatalos kivonatban.)

(Vége.)

A besztarczén m. hó 19-kén történt tüzvész által károsultak fölsegéllésére alakult bizottmány, a kamarát is megtalálta adakozások gyűjtésére, a mely emberbaráti czél előmozdítására a kamara készséggel nyújt segédkezel.

Tözszeimük jegyzökönyvbe iktathatása végett bizonyítványt kaptak: vegyeskereskedő Jurinics Mátyás, és Karácsoni Mihály Zalathnán, és Wegscheider Ferencz Topánfalván.

Scheibel és Offermann urak Brünnből értesíték a kamarát, hogy huzamos kísérletek után sikerült nekik oly módot találni fel, a mely által a gőzgépek kazánjaiban az annyira veszélyes kövületi lerakódásokat megakadályozhatni. E találmányra kiváltságot is nyertek, s a kamarát fölkéri, hogy arra a gőzgépek tulajdonosait is figyelmeztetni sziveskedjék — a mi meg is történt.

A városi t. tanács tudatja, hogy a kamara jelenlegi szállása iránt fölmerült bér-fölemelés a tulajdonossal kiegyenlítettén, a szállás még egy évre kibéreltetett. — A kamara köszönettel veszi a városi t. tanács készségét, hogy a kissé felragutott ház bér megtagadása által nem hozza a kamarát azon kellemetlen helyzetbe, hogy jelenlegi hivatali szállásáról megint más helyiségbe költözzék.

A kolozsvári téglavételek tulajdonosai, következő tartalmu kérréssel járulnak a kamarához: A m. cs. kir. helytartóság m. évi dec. 20-ról kelt rendelete szerint az ezután készitendő téglának negyedrészzel vastagabbnak, a fedéleserépnek pedig egy hatoddal szélesebbnek, s egy negyeddal hosszabbnak kell lenni az eddiginél. Hogy e m. rendeletet teljesíteni lehessen, a téglavételek tulajdonosai kénytelenek eddigi készületeiket átalakítani, a mit csak ál-

Az-e a, ki
Éhen, szomjan ilyen roszt
Állana ki,
Vagy ki mindenét feleszi,
S a dolgot félvállról veszi?

Antit e meggyőződésről
Vendég-serge le nem veri,
S ő azt, míg a dolog eldől,
Két hétig mind embereli.
A rémletes nap reggelén
Felkél Antal,
Reszket, mint nyárlevél, szegény
S mély bánattal
Keres egy kis búvóhelyet,
Melyet
Elfoglaljon,
S gombolyagba huzva magát,
Onnan mondjon
Az életnek jó éjszakát;
S a mint haladt,
Tova a diófa alatt
Meglátja kis hordócskáját,
Ebbe vetette meg ágyát,
S a fedelet
Nagy búsan magára zárta,
És így várta
A keserves ítéletet.
S midőn már magát így, jól bé —
Helyhezletette,
Vendégi közül egy kópé
Észrevelte,
Lábujj-hegyen
Oda megyen,
Dombon volt az Anti háza,
Alant patak folydogála,
S a koporsó megállt
Sebes vágatva úgy ment le,
Hogy a patak közepéig
Meg se állott,

És a hordó csaknem félig
Vízbe ázott,
S a mint Anti ezt érezte
Keservesen énekelte:
„Im a hegyek a tengernek
Közepébe bedőlnek“
S meggyőződött,
Hogy a világ elvégződött,
S szívből megindulással
Nem is foglalkozott mással,
Mint a végső itélettel,
S eslig az idő így telt el:
Már tovább ki nem állhatta
Mert az éhség is zaklatta,
Mit csináljon?
Nem rothadhat e lucsokban,
Hogy a dolog miben álljon,
Szeretné már tudni jobban,
Hát kiny tja
Lassan a hordó fenekét,
És kidugja
Sörnyű félelmek közt fejét,
S a mnt magát tájékozta
Legott felszedte sátorát,
Locomot vjt átkozta,
De még jobban conductorát.

A föld még áll, de Anti nak
Nincs rajt egy talpallatny já,
S ki anny val birt a m nap,
Más ajtatat kell nyitnia.
Ő éhezett, a mije volt
Mind a más gyomrába szállt a,
S mind azt nem az üstökös, de
Dörsége konfiskálta.

HÓRY FARKAS.

TERMÉSZETRAJZI CZIKKEK.

A borszéki borvíz.

(Folytatás.)

Földünknek egyetlen forrása se egészen ment idegen alk-részekről; vegyészileg elemezve mindegyikében bizonyos savak, sók vagy különféle földrészeknek legalább nyomai oldottan feltalálhatók. Zonban a víz tisztán magára a földtestnek csak n-hány alk-részt képes könnyen és nagymennyiségben feloldani. Ezek közé tartoznak jelesen a konyha, keser, csuda, salétrom és timsó, a több színű gáliczkövekkel. A föld felszínén beszivárgott víz, hol rövid, hol pedig hosszú földalatti útát tesz, hogy egy más ponton, mint forrás, ismét előtűnhessék. Ha már ezen gyakran nagyon tekervényes alagúton oly közetekkel jön érintkezésbe, melyekben az említett alk-részeket tartalmaznak: úgy nagyon természetes, hogy ezekből a folyás sebességéhez és az út hosszához mérten, kisebb nagyobb mennyiséget lesz feloldandó; míg végre, mint megváltozott folyadék, viszont felbuzoghat. De vagnak oly testek is, melyekből a tiszta víz csak keveset, vagy éppen semmit se bír feloldani. Az elsőkhöz számíthatni a többek közt a gypszet, melyből minthogy keveset mégis fel bír oldani, tehát nyomait a kónvasas mészélegnek (melyből a gypsz áll) minden oly forrásban fölfedezhetni, melynek víze fősz-réteggel érintkezésben áll. Azonban egészen másként áll a dolog a mészzel; ugyanis kivétel nélkül minden forrás és kút víz tartalmozza feloldva e testet mindannak daczára, hogy a tiszta víz a szénsavas mészéleget (melyek a mész alk-részei) feloldani semmi áron nem bírja. Honnan sajátította tehát a víz e képességet? A szénsavtól, melylyel egyesíten, mint szénsavas víz, könnyen feloldja a meszet. Hogy pedig a víz a szénsavat honnan nyeri? annak megérthetősére vissza kell emlékeznünk a bévezetésben már említett ama kísérleteken alapuló tényre, melyszerint a földtest benső állományának izzón-folyós tulajdona ma már kétségtelenül vált. E tüzes olvadéknak szénsavgázalati telülését, a szüntelen szénsavat gőzölgő szunyádó vulkánok elég kézzel foghatólag bizonyítják

(Folytatjuk.)

dozzal tehetnek, miután a jelenlegi kevés építési kedv mellett a téglakészítés költsége oly csekély, hogy a készületekbe fektetett költség csak hosszú idő alatt fordulhat vissza. E mellett a tetemesen vastagabb téglák, a Kolozsvárti uralkodó gyakori esőzése miatt teljesen ki nem száritathatók, a fedélserepek pedig szélesebb és hosszabb alakjuk miatt a száritásnál könnyebben tördelnek össze, s e szerint a téglavető, a míg egy felől rosszabb gyártmányt szolgáltat, a készületek átalakítására fordított költség, s a fedélserepek készítésénél szenvedett károsodásért más felől, kénytelen lesz gyártmányainak jóval magasabb árt szabni. Ez által pedig nem hiszik oda hathatni, hogy az építkezési kedv jelenlegi pangásából kiemelkedjék. Végül épen az építkezési kedv hiánya miatt a gyártmányok jelenben inkább csak igazításokhoz kelnek, s miután az eddigi kisebb fedélserepek sűrűbb lécezetet igényeltek, az újcserepek miatt a házak fedélzetén a lécezetet is meg kellene változtatni, különben igen egymásra borulnának, s ok nélkül súlyosbítnák a fedél nyomását; e körülménnyel fogva tehát az építőknél is ohajtaniok kell, hogy a régi alaku cserepeket szabad legyen még tovább is készíteni. Mind ezen okok alapján kéri a kamarát, hogy a m. cs. kir. helytartóságtól e rendelet felfüggesztését még egy időre eszközölje ki, a mit annálval könnyebben hisznek elérhetni, mert maga a m. helytartóság is irt ki oly árlejtést, a melyben a törvényes alaku tégláktól eltérő készítményekről van szó. — A kamara elismeri, hogy a folyamodók által elmondott okok inkább kevésbé állanak, s meghatározza, hogy a kérvényt a m. helytartóság elé juttatja, ha a helybeli építészektől kikérendő vélemény is mellettük fog nyilatkozni. Egyszersmind megjegyzi, hogy a szóban forgó m. rendelet, a megrendelés után készült cserepekre és téglákra nézve, semmi megszorítással sem lévén, a míg a szükség a közönség részéről a régi alaku készítmények mellett lesz, folyamodóknak sem lesz okuk az eddigi készületeknek tudni, s a m. helytartósági rendeletet azonnal főtétlenül teljesíteni.

A vizsgálatra benyújtott pénzalapok közül helyesnek találtatott m.-vásárhelyi kereskedő Ággya Dániel és sz. somlyókereskedő Végh Mihály uraké; ellenben bizonyítványaik hiányossága miatt elutasítottak K. J. özvegye Krasznáról, M. L. Bolkácsról, B. I. Kolozsvárról, D. M. Balásfalváról, és W. B. Tasnádról.

G. J. dézsi kereskedőnek a cs. kir. helytartósághoz tett folyamodványára a kamara igyekezett indokoltan kifejteni azon határozatokat, a melyek által folyamodó pénzalapkimutatását visszautasítja; s miután a folyamodványhoz mellékelte bizonyítványokból maga a m. helytartóság is meggyőződhetik, hogy a kamara visszautasítása nem szándékos halasztásból történt, folyamodó ezen vádjá magától elenyészik.

A cs. kir. megyei törvényszékek tudósításai szerint közelebből következő tőzszemek beiktatása lön megengedve:

„Bisztricsányi Sándor“ v. keresk. N.-Enyeden,
„Czecz Miklós“ fűszerkeresk. M.-Vásárhelyett,
„Ifj. Beteg Márton“ vegyeskeresk. Krasznán,
„Boesánzy Simon“ „ „ „

A kolozsvári cs. kir. megyei törvényszék azon tudósítására, hogy Poszler József nevű kolozsvári kereskedő csőd alá jutott, egy kamarai tag indítványozza, hogy a t. megyei törvényszéket világosítsa fel a kamara, miszerint nevezett P. J. csak egyszerű szatócs lévén, a csődületi hirdetésben is hibásan nevezetik kereskedőnek. Ohajtandó volna, ha a későbbi hirdetésekben e kifejezés helyreigazítatnék, s általában figyelem lenne arra, hogy hasonló helytelen elnevezések többé elő ne forduljanak, mert ez által a kolozsvári rendes kereskedők hitele csökken. Ez indítvány el lön fogadva.

Végül azon öröndetes esemény öletéből, miszerint Ö. cs. kir. Apostoli Felsége magyarhoni körutjában a szomszédos N.-Váradon is két napot kegyeskedik mulatni, a gyűlés főlkéri elnök Dietrich Sámuel urat, hogy az erdélyi küldöttséghez csatlakozva, jelentse ki a kamarakerület őszinte hódolatát is Fejedelmi Urunknak. Elnök ur e megtisztelő megbízást köszönettel elfogadja.

Besztercze. Jun. 16. 1857. (Égés, gyújtogatások.) A beszterczei nagy égésről, mely 160 házat emésztett fel, és oly sok családokat súlyesztett a szegénységbe, értesült a nagyérdemű olvasó közönség; azóta e mai napig nem kevesebb mint 8 gyűlés volt itten; a múlt pénteken jöttől újabb 16 ház hamvadt el egyik külvárosban, naponként még mostis fenyegető czédulák találtak elszórva a városban: képzelhetni tehát, mennyire meg van rémülve az itteni lakosság. Hogy gyújtogatás és alacsony merény okozza e későbbi gyűléseket, semmi kétség benne. Tegnap 10 óra tájt reggel „Feuer!“ kiáltottak végig az utcákon, a nép révedezve toladott a piacra, nézett széllyel, — majd futkosott egyik utcából a másikba, csak a tűz helyére nem, mert a felső külvárosban égett egy polgárnak csüre, délután másutt egy káza szalma. Ugyancsak a felső külvárosban két tisztviselőnek egy fedél alatti lakában a galamb-duczban kaptak szalmába te-

kert két darab szenet, esős idő lévén a tűz nem gyújtott.)

Mondják, hogy két parasztot igen eleven gyanura még szombaton befogtak, vasárnap egy oláh deákot, ki az égés helyéről, futott volna az erdő felé. Ok nélküli eredmény! a törvényszékek határozottan szólnak, a vizsgálók a mivelt emberek számára írott törvények körül nagy-pontossággal járnak el, holott a rendkívüli esetek egy kis rendkívüli eljárását is megtűnének. — De más ok is van, mi a házbirtokosok aggodalmát neveli: az idevaló polgárság, főleg a nagyégés után, szép tevékenységet fejt ki, most már lankadni kezd, s e kétségbeeséshez közel fásulni látszik, mások komoly elhatározást nyilvánítnak, hogy tűz oltani nem mennek, mert ott kelemetlenségeknek vannak ki téve. — Isten tudja, mi lesz ezen városból, ha az alacson tervű gyújtások meg nem szűnnek.

X. X.

KOLOZSVÁRI NAPLÓ.

* Egy kedves vendégünk érkezett, a kinek közeledtét a lapok már hetek óta hirdették: arca sima és vidám, társalgása kellemes és hasznos; oly világosan beszél, hogy a laicus magat önkénytelenül a szakudomány értelmiségi felé érzi magát, s e világos beszéd oly mélyen alapos, és a mellett a magyar, hogy még a legpedánsabb szakember is van kire hallgatson és első találkozására a legnagyobb sympatiára kell hogy érjen, ha magyar szív ver kebelében. Az „Orvosi Hetilap“-ot értjük, melynek éppen most vettük két első számát. Szerkesztő Dr. Markuszóczy L. Mondhatjuk, hogy ujonnan keletkezett lapot régóta nem forgattunk ennyi gyönyörrel. Végre tehát van egy jeles folyóiratunk, mely különös feladatát tűzte ki az orvosi tudományt művelni közöttünk és általunk; figyelmeztetni az ügyfeleket a tudományos orvosi világ tanulmányaira és fölfedezésére; terjeszteni és meghonosítani közöttünk az orszáru és lehetőleg tüzetes körbuvárlat elveit és eljárásait; megörökíteni hazánk javára kitűnő szakembereink tapasztalatait és b. v. d. t. i. őket a nemzeti figyelem és erdő közhasznos által nemcsak munkalodásban tartására; ébren tartani honunk minden vidékein a tudományos haladás és nemzeti műveltség iránti részvétet; értékesíteni tanulózeleink és kórodák tanulságos anyagát közremunkálni honunk egészségi viszonyai és kincsei megismerésére és az orvosi hivatás tudományos és erkölcsi emelésére. E lap által, melyben gyógyszerészeti tárgyalásoknak is tér nyitottak, kedvező alkalom nyílik némely, a tárgyra vonatkozó magas rendeletekkel és a gyógyszerészet terén felülnő nevezetese eseményekkel ismerkedhetése is. A lap becsét emeli a pesti orvosi egyetem tanárai és segédeinek közremunkálása, kik a kórodai előadásokat rendszeres közlik, ugy szinte a pesti kórházak főorvosainak és sok más jeles szakférfiaknak részvéte. A cs. kir. helytartóságnál levő egészségügyi tanácsosok és megyei főorvosok az orvosi személyzet névjegyzőjét közlik. Oly lap ez t. olvasó, hogy mi megvagyunk győződve, miszerint azt járni fogja Erdélyben minden magyar orvos és magyar gyógyszerész. Előfizetési ára is csekélység, dec. végeig, tehát hét hóra 5 frt. 20 kr. pp. mely összeg bérmentesen küldendő be. Nem lehet a legnagyobb dícsérrel nem emlékeznünk még Müller Emil kiadó-könyvnyomdász urról is, ki e lapot csinál és észszerűen állította ki, s a kiben mi nem ugyan a „legvallalkozóbb“, de igen érdemes kiadót, a szaklapok kiadóját üdvözölhetjük. Ő adta volt ki az „Ifjúság lapját“ is, melyet a nevelés érdekében tett áldozattal folytatott annak idejében. Kívánunk az „Orvosi hetilap“-nak annyi előfizetőt, hogy mindig friss egészségben jelenhessék meg olvasói közt.

* Császár Ö Felsége sok kegyelemtenyeihez ismét egy újat kell sorolnunk. A cs. k. lottó-igazgatósághoz t. i. legmagasb parancs lön intézve, hogy egy sorsjáték nyitassék meg, melynek jövedelme egészen, minden díjlevonás nélkül egy országos tébolydának Erdélyben leendő felállítására fordítandó, s ha az eredmény az e célra szükséges kelléknek túl többet mutatna ki, ez a magyarországi országos tébolyda pénzalapjához csatoltassék. Ezen sorsjáték bizonyára a legáltalánosabban részvétnék fog öröndeni, miután az ekként előmozdított közhasznú cél mellett a sorsjegyek vevőinek kitűnő nyújtat, különféle nyereményekben 60,000 darab cs. k. aranyat nyehet. A sorshúzás, ha előbb nem, 1857. dec. 29-kén fog végbemenni s ekként a nyerőknek igen érdekes újévi ajándékot nyújtand.

* Bécsből hiteles kútfőből merített értesülés nyomán írják, hogy Ö Felsége augusztus hó elején vissza fognak térni Magyarországra; aug. 20-kán Ö Felsége részt fognak venni a Budán tartandó Szent-István-ünnepélyen.

* „V. U.“ egy derék földművelőt mutat be olvasóinak, a kinek csak egy félházhely utáni birtoka van, még is négy új-ságot jár. Boldizsár Istvánnak nevezik és Holdmező-Vásárhelyen lakik. Megemlítendő még ugyanezen becsületű paraszt emberről, hogy nem rég ő szorgalmazott egy tanyaiskolát, mely célra sajátjából félhold földet adott ingyen, melyen már ő és több buzgó társai egyesített erővel tanító lakot és iskolaházat építettek.

* Az első magyar biztosítási társulat enged-ményezéséért folyamodtak: gróf Apponyi György, Deák Ferencz, gr. Dessewffy Emil, báró Eötvös József, Havas József, báró Jósika Sámuel, Karácsonyi László, gróf Károlyi György, Kiss András, Nádosy István, báró Sennyey Pál, Somsich Pál, gróf Széchenyi Antal, Szögyényi László, Urányi József, gróf Zichy Ferencz és Henrik. Ezen urak oly módon kérték az engedményezést, hogy a régebben fennálló kölcsönös jégkárbiztosító társulat, valamint a tisztai tűzkármentesítési társulat is az alakítandó társasággal egybeolvassassanak, mely eleinte tűz és jégvéresek által okozott károk ellen, valamint a vízen és szárazon szállítandó áruk és termények biztosítására, később azonban mindennemű biztosításokra, mint életbiztosítások s több hasonlókra is kiterjeszked-

*) Mi lehet szomorítóbb jelenet, mint midőn a nemtelen bosszu bűnöst, büntelent üldözbe vesz. A rendőrség argus-szem sem helyettesítheti az erkölcsi érzetek hiányát; hol ez utóbbi hanyatlak, n nos ott elég védelem. Szabadon azonban ajánlani, egy menekülési utat a gyújtogatók bosszúja elől: ez semmi más, mint javaink tűz kármentesítése! Szerk.

nék. Az engedélyt a magas kormány megadá, s mihelyt 1000 részvény alá lesz írva, az alakító gyűlést megtartják. Egy rész-vény ára 1000 pft s 3000 fog kiadatni, melyekből azonban az utolsó ezer kétszer annyi, 500 frtos részvényből álland, hogy a kisebb tőkepénzesek is részt vehessenek a társaság megalakításában.

* A „V. Ujságnak“ írják Alsó-Rákosról: „A szomszéd román helységben, Máthéfalván, a múlt a napokban meghalt egy 60 éves öreg román, s miután a sírba tettek, a pópá belé-egyezésével sírját megtömték kövel, azt mondván, hogy különben kijön sírjából; mert élteben hamis ember volt.“

* Nyiregyházáról írják, hogy e város lelkes közönsége Ö. cs. k. Ap. Felsége Magyarországon tett legmagasb látogatásának megörökítésére, többek közt a magyar tudós társaság alapítókéjét 1000 pft alapítvánnyal gyarapítani tanácsilag elhatározta.

* Ö. cs. k. Ap. Felsége körösi görög kath püspökké Smicikas György Őrkanonokot és káptalani főhelyttnökök legkegyelmesebben kinevezi méltóztatott.

* Ö. cs. k. Ap. Felsége gróf Eszterházy Sándor alez-redest a 3-dik sz. századkirály vértés ezredben, továbbá gróf Eszterházy Lászlót, továbbá gróf Attems János százados és kis apponyi Bartakovics Flórián Kázmér urberli törv.-széki elnököt cs. k. kamarási méltósággal legkegyelmesebben felruházni és egy sajátkezüleg aláírt okmány által Baich Tivadar földbirtokost az auszuriai cs. birodalom. nemesi rangjára „varadiat“ melléknévvel fölemelni méltóztatott.

* A Vajda János által szerkesztett „Nővilág“ a jövő félévben teljesen új, díszesebb és nagyobb alakban fog megjeleni az eddigi csekély előfizetési ár mellett. E félév folyamában adni fog legalább husz rendes műmellékletet, s rendkívüli műmellékletül négy képet, melyek bolti ára két pengő forint. Ezenkívül a szerkesztő és kiadó a szépirodalmi dolgozatok érdekében elhatározta, hogy a lapban a jövő félév folyamán alatt megjelenő minden munka, a rendes tiszteletdíjazáson kívül egyszersmind pályamunka is és pedig: a legjobb próza — legyen az beszély, humoreszk, elmefuttatás, elétírás vagy bár mi, legyen bár fél vagy csak negyed ivnyi terjedelmű — 16 darab arany rendkívüli jutalomra, a legjobb költemény pedig, legyen az dal, románcz vagy ballada, nyolcz arany rendkívüli jutalomra tarthat számot. A jutalmat az előfizetőnk fogják odaitélni az év végén az új előfizetési levelekben.

Adakozások a sófalvi h. h. ekklezsia számára. Möricz P. Sándor 2 rf. Továbbá m. Kovács István törvényszéki tanácsos ur 6 rf. gr. Lázár Mór 20 rf. Bodó Sándor ur 2 rf. Kolozsvári Albert ur 2 rf. Benkő Gergely ur 2 rf. — Dézsi e. gondnok ifj. Róth Pál ur által-Dézsi-ról beküldött Dézsi Károly 36 kr. ifj. Róth Pál 1 rf. Medgyes Lajos 1 rf. Kése Károly 6 kr. öz. Budai Mihályné 4 rf. Dénes István 8 kr. Baló 6 kr. Eperjesi József 1 rf. id. Pataki Dániel 1 rf. Bányai 12 kr. Telegdi István 14 rf. Mezey Tessedik Teresia 2 rf. id. Róth Pál 1 rf. Kovács Samu 30 kr. Ungvári 1 rf. Tokai Sándor 1 rf. Vécér Szatalin 5 rf. Nagy Farkas 40 kr. Turbucz Ferencz 30 kr. dr. Szöcs Sámuel 2 rf. Gyarmati János 1 rf. Szabó Ferencz 6 kr. Beke Sándor 24 kr. Szalmayer 10 kr. Gál János 20 kr. Tordai Sándor 6 kr. Német Lajos 24 kr. Komjátszegi István 30 kr. Mócz János 6 kr. Gázmér Jánosné 10 kr. Hegyi Sándor 10 kr. Mikes Balázs 6 kr. Gál István 12 kr. Medgyesiné 12 kr. Hegyi Mihály 12 kr. Balog Károly 2 kr. Szabó Lajos 4 kr. Fodor Antal 30 kr. Keresztes 20 kr. Erdei 10. ifj. Mod György 1 kr. Kovács Mózes keres-e-dő 30 kr. Szatmári Károly 24 kr. Gyöngyösi 1 rf. dézsi ev. ref. egyház 10 rf. többen névtelenül 11 rf. 5 krt. A m. saji ekklezsiai tagok t. Veres Márton lelkész ur által 1 fr. 26 $\frac{2}{3}$ krt.

VÁLYI ELEK, esperes.

K Ü L F Ö L D.

Anglia. Persiával kötött békeszerződés pontjai egymásután teljeseedsbe indulnak. Murray s követésege már april. 17-én hagyta el Bagdadot, s megindult Teheránba, hol követsege állását a persa kormány által elő-készített teljes tisztelgési kitüntetés mellett újból elfoglalandja. Azonban egy más baj szerez az angol kormány-uk nagy gondot a jelen helyzetben, midőn nem csak hatát, de saját ölet is biztosítva kell tudnia. A baj a keletindiai benszülött katonák, ugynevezett szipayok közt ismétlődő lázangás, mely mind inkább rémessé válik, úgy hogy az e részbeni aggodalmak Londonban már egy külön maga Palmerston elnöklete alatt tartott, minisztertanácsra is adtak alkalmat.

Franciaország. A franciaországi jelen kormány-forma s a törvényhozó gyűlései új választások több né-met lapban vétetnek taglaló bírálat alá. A császári Franciaország, ugymond egyik lap, mint örököse egy tulzó parlamenti kormányalaknak, nem bírt elég bátorsággal, vagy akarattal saját mivoltában, mint szigoruan absolut kormányforma, lépni a világ elé; a parlamentarismus alakját vevé magára. Egy törvényhozó test lön alkotva, melynek ne lenne egyéb tiszte, mint tétet és fejet hajtani. Ez ugynevezett corps législativ-nak minden meg lön engedve, csak a törvényhozás szabad joga nem. A francia nép legott átlátá ez új parlamentarismus szinle-ges voltát, a gondolkodó fejek év pártférfiak mindjárt kezdettől fogva odahagyák azt, s midőn majd ismeret-tess lön az is, hogy mikép érvényesíthetik a választók szabadválasztási jogukat, t. i. a kormány eljárása, mely szerint a maga jelöltjeit úgy szólva a megyeelnökök által nevezeték ki, akkor el lön ítélve ezen testület is, — nem egyének tünt az fel, mint zsoldot-vevő kormányjelöltek gyűlésének. Hat éve már, hogy e testület törvényhozós-kodik a nélkül, hogy valamit létrehozott volna. Soha sem tudott fölemelkedni egy lényegileg indokolt ellenzé-kí állásra, sőt az ellenmondásnak még csak színét is ke-rülte, s egyetlen nyoma némi határozási szabadságá-nak csak abban látható, hogy rendkívüli, mondhatnók, nemzeti alkalmakkor, valódi lelkesültséggel, a hatóság

föllengzésével jelentette ki a kormánynak a maga igényét. Csak egy példát hozunk fel erre, a keleti hadra kivonatolt, ezer millió frankot túlhaladó segélypénzeknek készséges megszavazását. A kamara tehát nem az ország-nak, hanem a kormánynak tette a legnagyobb szolgálatot: annak megszilárdítását elősegélvén. Az 1852-diki francia kormány a korábbi idők minden bajait, átkait egyes-egyedül a parlamentarizmus tulajdonosának, s háborúgatásának róta fel vétkül, mint a mely időt és munkát sikeretlenül pártvillongásokban emészt föl, s a kormánynak nem engen módot a nemzet jólétére a maga belátása szerint befolyhatni. Az új korbéli francia kamra a kormánnyt hagyta működni minden háborítás nélkül, s elég tért engedett neki Franciaország javát előmozdítani. 1852 óta Franciaország kifelé tekintélyesebb állást foglal el. Ez előhaladást igen is Napoleon császár személyes működésének köszöni az ország; azonban éppen nem igaz, hogy e javaslatot csupán a parlamenti kormányforma elhagyásának kellene tulajdonítani, minélfogva a kormánynak szabad hatalom volt kezében nayszzerű dolgok kivételére. Éppen az a hatalom, melynek rovására nyert Franciaország tekintély- és hatalombeli öregbülését, t. i. Oroszország volt bizonyára a legkevesebbé szorítva a maga cselekvéseiben parlamenti befolyások által, és mégis elbukott. Franciaország ipara s kereskedelme az utóbbi évek alatt jelentékeny lendületet nyert; azonban nem csekélyebb volt azon előhaladás is, mely ez idő alatt Anglia, Belgium és Hollandban történt. A voltaképp gazdasági haladás a császári Franciaországban aligha jobb, mint Lajos Filep korában vala. Mit kelljen tartani amaz ál-haladásról, a francia pénzügy magasztalt lendületéről, arról legjobban tanusíthat a folyvást tartó

börze- és pénzügyi zavar, miszerint itten el nem tagadható hátrálás történt. A parlamenti élet eltörlésével Franciaországban egy új korszakát akarék elővarázsolni az igazi tudományos, irodalmi, s művészeti munkálkodás és alkotásnak, de a mi nem jött létre. A francia szellemi tápszer — a mi egyébiránt ottan szinte megis szűnt szükséges lenni — csak a régi parlamenti korszak maradványából áll s egynehány csekélyeszerű újabb gyümölcsekből. A jelenkor teljes szellemi meddőség által különbözteti meg magát, a mely minden pályadíjazásnak s egyéb csalogató szernek makacsul ellentáll. — A parlamenti élet eltörlése folytán Franciaországban lehetlenné kell vala lenni a politikai pártküzdelemnek, a szószekek dicsősége utáni kapkodásra, a tárczák hajhászatának sat. s a szellemeket a valódi kérdések s az ország szilárdabb érdekei figyelmeesebb tanulmányára téríteni. Ámde hogy itt is egészen az ellenkező történt, az ma nyilvánossá vált titok. A törvényhozó gyűlés a fontosabb és szilárdabb kérdéseken csak keresztül nyargalt, alig méltatva azokat szílezes meglátásra, soha komolyabb vitára. A nemzet pénzével soha se bántak pazarlóbb kézzel, mint a mostani törvényhozásnál. Mindez nem akar lenni a császári kormánnyt megrovó bírálat, csak annak némi mutatása, mikép azon ál-alkotmányosság, melynek az 1852-ki francia alkotmány mivelt kelle megkoronázni, valódi és képzelt célját elhibázta. A törvényhozó testnek hatéves folyama csak arra szolgált, hogy kitüntesse az elvnek tartatlanságát, mely szervezetének alapul volt téve. Ez az egyedüli előny, az egyetlen tanulság, mely a császári Franciaország első törvényhozási korszakából eredni látszik. A tanulság figyelemre méltó, s a kormánynem hagyhatja azt tekintet nélkül, a nemzet pedig nem fogja elfelejteni.

„Éljen a király!!! ez a nap legméltóbb szava. „Éljen a belga király!!!“ Ezt kiáltja még av orosz „Éjszaki méh is,“ nem tagadhatván meg a tiszteletet Leopold királytól azon szózatért, melylyet az közelebről közzé tett, s minden pártbeliek tiszteletét saját országában, s azon kívül is újra kivívta, különösen a belgák kedélyét teljesen megnyugtatta. „Én seha sem egyeztem volna belé — mond a bölc király, — hogy törvényhozásunkban oly törvénynek adassék hely, melynek azon vészteljes következményei lehettek volna, melyektől tartottak. Nem habozik kimondani: a pártoknak mérsékletre s önuralomra van szükségök. Nem szabad oly kérdést felvetnünk, mely a kedélyekben harcztot keltet. Meg vagyok győződve, hogy minden szabály, mely úgy volna magyarázható, mint törekvés, egy vélemény supremáciáját a másik felett meg alapítani, veszélyes. Az állambölcsesség és népismeret egész kötetei fekszenek az rövid íratban, s a belga nemzet méltán hangozthatja: éljen a király!

Egyébiránt a jótékonyági törvényterv nincs ugyan visszavéve, csak elnapolva; de azért senki sem hiszi józanon, hogy oly zajos és esendes nyilatkozatok után, mind volt a nép s királyé, a jótékonyági törvény, mely kártékonynak tűnik fel, a korona tanácsosai többé erőszakolják. Az okos nem tartja két ajtó között az ujját.

Bécsi Bőrsz. Junius 18-dikán. Magyar urbéri pap. 81⁷/₈
Nemzeti kölcsön 85¹/₄ Arany pénz 7¹/₂, Ezüst 4¹/₂

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

HIVATALOS HIRDETÉSEK.

kivonatban.

A zilahi cs. k. járás törv. szék f. é. junius 4-ről 877 sz. a. tudatja hogy Sepsi Ágnes, özv. vérvölgyi Mészáros Sándorné, mint ügyefogyott gyámság alá van vevve.

A Szászváros (Broos) megyei cs. k. törv. szék f. é. maj. 5-ről 1383 sz. a. felhívja Nopcsa Ferenczet, ellene, ügyvéd Nagy Imre által, Halmágyi Benedek részire a szancsali jószág és hozzátartozói viszszaadása iránt indított ke-

reset védelmére 14 nap alatt. Részire kirendelt ügyvéd Csonka Ferencz.

Az orsz. cs. k. pénzügyigazgatóság Szébenben f. é. jun. 3-ról 13,601 sz. a. pályázatot hirdet a beszerzési gyűpénztárnal megürrült pénztárnoki állomásra 700 e. frt évi fizetéssel. A pályázók adják be oda szabályszerű kérelmeket f. é. július 15-keig.

Az erd. orsz. cs. k. főtörv. szék elnöksége Szébenben f. é. jun. 13-ról pályázatot hirdet az ottan megürrült tanácsos titkári segéd

állomásra 900, és történhetleg 800 e. f. évi fizetéssel. A pályázók adják be oda szabályszerű kérelmeket négy hét alatt.

A bethleni cs. k. járáshivatal mint törv. szék f. é. jun. 5-ről 481 sz. a. tudatja, hogy Mosa Sándor elfoglalt árpástói malmát, Alsó Klára kérelmére, f. é. július 6-án és auguszt 3-án d. e. 9-kor a helység házában Árpáston közárverésen eladják.

A csik sz. mártóni cs. k. járáshivatal mint törv. szék f. é. jun. 3-ról 901 sz. a. tudatja,

hogy Karacsi Katalin özvegy Frank Józsefnek vesztegetőnek van nyilvánítva, gyámja csik bánfalvi Tamás Imre.

A dícső sz. mártóni cs. k. járás hivatal mint törv. szék f. é. maj. 15-ről 650 sz. a. tudatja, hogy szász dányányi Komáromi Sándor elfoglalt házát haranglábi Benedek kérelmére f. é. július 21-én és auguszt 22-én d. e. 10 kor a hely színén Szász Dányán közárverésen eladják.

(1—3)

Szám 2090. polg.

Urbérkárptótlási tőkek utalványozása iránt.

A szászvárosi cs. kir. megyei törvényszék közzé teszi, hogy az erdélyi országos földterhermentesítő bizottmány 1857 május 30-ról 5019, 5080, 5138 és 5139 sz. a. kelt jogérvényes felszámítási határozata által az alább következő kimutatásban kitélt kárptótlási tőkeösszegek és hatralékkamatok utalványoztattak. Ennélfogva felszólítás tételük, 1.) Hogy mindazok, a kik ezen karmmentesített javak vagy jogok iránti igényeiket az 1853 maj. 29 diktől kelt császári patens (bir. törv. lap 100-dik száma) endélye szerint az 1854-dik évi augusztus végével lejárt évi határidő alatt bíróság érvényesítették, magukat e tekintetben igazolják.

2.) Hogy mindazok, a kiket az érintett cs. nyiltparancs egedmenye szerint visszaváltási jogaiknak érvényesítésére még hosszabb határidő illet, ezen jogi követelést okiratos kimutatás mellett bejelenteni, vagy magukat a per megindítása iránt kimutatni tartoznak.

3.) Hogy mindazok, a kik a kárptótlási tőkére vagy annak kamataira igényt más jogcimből támasztanak, e tekintetbeli jogaikat érvényesítsék.

4.) Hogy mindazon hitelezők, a kik követelésüknek az 1856 ki. márc. 1-ője előtt eszközölt betáblázás nyomán elsőégi jogot szereztek, s a kárptótlási tőkéből leendő fizetésre vonatkozó igényüket érvényesíteni kívánják, ezt jelentsek be; ellenkező esetben mindezek a kárptótlási tőke utalványozása iránti tárgyalásból ki lesznek rekesztve és az 1. 2. és 3. alatt megjelölteknek csupán az leendő fentartva, hogy netalán jogaikat csak az ellen érvényesíthessék. A kinek követelési igénye a kárptótlási tőke és annak kamataira az utalványozási tárgyalással elismertett. Ezen bejelentések és igazolások legelőbb 1857 d. e. auguszt 28-dikaig írásban benyújtandók, s azokban a bejelentő vezeték és keresztnéve, mint szintén lakhelye, valamint képviselőjének törvényesített felhatalmazása kell, hogy foglaltassék. A kárptótlási tőke kirendelése iránti tárgyalására határnapul 1857 october 28-dika tízezet órakor, a midőn reggeli 9 órakor a szászvárosi cs. k. megyei törvényszék irodájában mindazok, a kik az említett határidő előtt nevezett bejelentésüket vagy igény kimutatásukat bejelentették, ellátván magukat mindeu igényeik hitelítésére szolgáló oklevelekkel, személyesen vagy felhatalmazatjaik által annyival pontosabban jelenjenek meg, mivel ellenkező esetben ugy fognak tekintetni, mint a kik nem adtak be igénykimutatást vagy más ilyen bejelentést. — Ezen határnapon tekintet lesz a földadó-ideigleneg rectificatioja következtében netalán utólagosan liquidált kárptótlási tőkére is, melyhez azon hitelezők, a kik nem tettek bejelentést, a 4. pont alatti korlatok között minden igényüket elvesztik. A hirdetési határidő elmúlása és a tárgyalási határnapról elmaradás esetében az előbbi állapotai visszahelyezésnek helye nincs. Végre az illető felek értesítetnek, hogy a határnapig bejövendő kimutatások vagy bejelentések, valamint a netalán folyamatások is a fizetetlen vagy azonnal felmondott adósságoknak az urbér kárptótlási tőkékre utalványozása iránt, ezen megyei cs. k. törvényszék hivatali irodájában a rendes hivatali órák alatt megtekinthetők.

Sor szám	Neve a kárptótlásra jogosítottnak	Neve a helységnek, melyben a birtok volt	A kárptótlás tárgya	A kárpt. tőke mennyisége		A liquidált tőke kamatozásának kezdete	Kamatátralek 1848 jul. 1-őjétől a kamatozás kezdetéig		Megjegyzés.
				frt	kr		frt	kr	
1.	Váradai Zsófia bokaji Fejérvári József neje.	Bokaj. Nyirmező. Bulbuk. Kerpény.	3 jobbágytelek 25 h. 330 □ öl, 1 frt 10 kr kamat 3 jobbágytelek 15 hold 94 □ öl, 50 kr kamat 6 jobbágytelek 46 hold 372 □ öl, 50 kr kamat 2 jobbágytelek 7 hold 1203 □ öl, 50 kr kamat Összesen	588 250 770 129	8 ¹ / ₄ 58 ¹ / ₄ 33 11 ¹ / ₄	Julius 1-jén 1857	347	59	Bokajra nézve a kárptótlás véglegesen; a többi községekre előlegesen szabatik ki.
2.	Fekete Mihály	N. Tóti	1 jobbágytelek, 8 hold 1265 □ öl, 1 frt kamat	175	48 ¹ / ₄	Julius 1-jén 1857	50	—	A kárptótlás véglegesen kiszabatik
3.	Csanádi Károlyina Bokajban	Bokaj	3 jobbágytelek 26 hold 830 □ öl, 10 kr kamat	618	46 ¹ / ₄	Julius 1-jén 1857	92	—	A kárptótlás véglegesen kiszabatik
4.	Pongrácz József Bokajban	a) Bokaj b) Wallemáre c) Kerpény d) Bulbuk	a) 15 j.-telek 76 h. 1435 □ öl, 1 ft 10 kr k. b) 12 j.-telek 68 hold 703 □ öl 50 kr kamat c) 5 j.-telek 14 hold 981 □ öl 50 kr kamat d) 1 j.-telek 100 □ öl, 50 kr kamat Összesen:	1794 1140 243 1	15 ¹ / ₄ 39 ¹ / ₄ 33 2 ¹ / ₄	Julius 1-jén 1857	420	46	Bokajra véglegesen, a többi javakra nézve előlegesen szabatik ki

Szászváros, junius 12-kén 1857.

A cs. k. kerületi törvényszék tanácsából.

Nem hivatalosok.

(201)

Alólt számos joakarói, ismerősei s barátai egyenes felszólításának elegetteendő de másfelől a külön-külön értesítés nehézségeit is kikerülendő bátorodik a nyilvánosság közlőse jelen ntján tisztelettel tudatni: hogy a magas cs. kir. folyó évi márt. 7-dikén kelt

1857. számú igazságügyi miniszterialis k. m. kibocsátvány nyomán azon helyzetbe jött, hogy országos ügyvédi hivatalát megkezdve, ügyvédi irodáját megnyitotta Nagy Szébenben Wiesengasse 223 házzszám alatt.

Írántami bizalmát minden ismerősseimnek pontos és lehető leggyorsabb szolgálat-

tal igyekezven megtartani, csak annyi megmit meg kell említenem: miszerint én a peres ügyeken kívül minden a helyben székelő polgári és katonai hatóságoknál teendő lépéseket úgy az urbéri valtságoktól folyó ügyek iránti akár a tőkére akár a kamatokra vonatkozó megbízásokat, obligatiók beváltásait, az azokérti itt helyben vagy Bécsben hol biztos házzzal van érintkezésem, fizetett pénzösszegeknek az illető pénzváltóktól nyrendő és a tulajdonosnak kézbesítendő számla melletti megküldését minden százalék jutalom-díjj nélkül, a rendes ügyvédi honorarium mellett lehető leggyorsabban eszközöndem.

Nagy Szében junius 15 kén 1857.
Egerpataki KIS KAROLY s k.
országos ügyvéd.

Bérbe adó birtok kerestetik.

Gazda-útszi pályán 25 év lefolyta alatt folyvást műkedő egyén, egy közép-ki-terjedésű, 1—2 ezer pengő forint bérig felrugható, czélszerű gazdaság felállithatására alkalmas repce és luczerna termesztésre használató, valamelyik várostól, ha lehet, országút-mentiben 3—4 orányi távolságnál tovább nem eső, több évekre vagy angol bérlet-rendszerre bérbe adó birtokot keres.

Kiknek kiadó szándékuk volna, kéretnek a felvilágosításul szolgálható adatokat Kolozsvárra, tanár t. cz. Berde Aron urhoz bérmentes levélben beküldeni.

(203)

(2—6)

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.